

# КИР БУЛИЧОВ ИЗНУДВАЧ

Превод от руски: Любомир Стоилов, 1976

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Над дачното селище висеше розов прах. Селището съществуваше само от пет години и младите ябълкови дървета бяха успели да израстнат само малко над човешки ръст. Покривите на бараките блестяха на слънцето. Розовият прах бавно падаше по покривите и листата и блестеше като скреж.

Спасителите нарекоха съоръжението на края на селището „замък“. Разказваха, че сутринта то наистина приличало на готически замък, украсен с островърхи кулички и флюгери. Сега обаче то не приличаше на нищо. Розовата с жълтовати израстъци грамада, висока колкото триетажна къща, се издуваше от мехурите на израстъците, а между тях се образуваха падини и ями.

На сто метра оттам, зад линията на боровете, минаваше шосето. Поразени от странното зрелище, шофьорите спираха колите си. Грикуров вече беше извикал милиция и милиционерите, размякнати от горещината, вяло спираха любопитните и не ги пускаха до селището.

Живеещите в околните дачи бяха евакуирани. Част от вещите си те бяха прехвърлили в по-отдалечени къщи, а това, което беше останало, се търкаляше направо по тревата. Всичко напомняше за пожар, розовият прах при известно въображение можеше да се приеме за дим, а почиващите, разположили се направо на дюшеците по тревата, в сламените кресла и върху раздрънканите кушетки, можеха да се сметнат за пострадали от пожара. Не достигаше само изнервеността, страхът и суматохата, присъщи на голям пожар.

Грикуров не успя да закуси. Изпи само чаша студен вчерашен чай. Долу чакаше кола и пристигналият с нея млад човек стоеше в антрето и се вълнуваше. Разбира се, дачниците не биха му отказали да го нахранят, но не му предложиха сами и той никога не би ги помолил — работниците също бяха гладни, а изпратеният с „Газката“ в станционния стол старшина още не беше се върнал.

Грикуров се приближи до палатката, в която се бяха настанили химиците, но не успя да влезе в нея.

— Пристигна Кушак — каза зад него младият човек.

Той говореше тихо и многозначително и притежаваше завидната способност с целия си вид да показва, че знае повече от това, което може да каже.

— Кой е дошъл?

— Кушак. Николай Евгениевич. От Ленинград.

— Ясно — каза Грикуров, като се обърна към пътя, където се бяха струпали няколко „Газки“ и „Волги“, една червена пожарникарска кола и колата на „Бърза помощ“. Санитарите дремеха под люляковите храсти, а пожарникарите играеха на волейбол с момичетата от селището.

До новопристигналата сива „Волга“ стоеше, гледайки очаровано замъка, висок мъж в твърде топъл за сезона костюм и шлифер, прехвърлен през ръка.

Грикуров се приближи към него. Кушак му протегна тясна хладна длан, след това извади от джоба си мокра кърпа и избърса потта от челото си и започналата да оплешивява глава.

— А в Ленинград вали дъжд — каза той, сякаш оправдавайки се. — Мъчно можеше да се предположи, че някъде е вече толкова горещо.

— Поне си оставете шлифера в колата — посъветва го Грикуров.

— Правилно, благодаря. Нали колата ще чака?

— Ще почака.

— Ама сте го изгървали здравата — каза Кушак. — Каква дълбочина достига?

Те приближиха до замъка и той надвисна над тях като бъчва над мравки. До него имаше дълбока яма, около която се търкаляше лопата.

— Сами виждате, стигнахме до два метра и се отказахме.

Срещу тях пристъпи приличащият на мелничар бригадир на сондьорите. Клепките, веждите и косите му бяха светлорозови. Розовият прах покриваше на петна и комбинезона му.

— Зараства — поясни той. — Ако сложим взрив, бихме успели.

— Сам разбираш, че не бива — каза Грикуров.

— А така е глупаво да продължаваме — каза бригадирът. Той се изплю. Плюнката му беше розова.

— Обажда ли се? — запита Грикуров.

— Чука — отвърна младият човек, вървящ на половин крачка след тях.

— Първоначално решихме, че звуците представляват нещо като морзовата азбука, но след това се убедихме, че първоначалното ни решение е погрешно...

— Зная — каза Грикуров, за да спре младия човек.

Кушак огледа неговата лъскава чанта, към която, кой знае защо, прахът не полепваше.

Грикуров запитва Кушак:

— Отдавна ли се познавате?

— От дълги години — каза Кушак.

Откъм Москва се появи въртолет. Той летеше ниско и малко встрани. Но на около половин километър пилотът очевидно видя замъка и обърна към селището.

— Аз го повиках — каза Грикуров. — Един младеж се изкатери почти до върха, но се наложи да се върне. Струва ми се, че горе има отвор. Иначе би се задушил.

Младият човек изглеждаше обиден.

— Може би от въртолета би могло да му се спусне нещо за ядене? — запитва бригадирът на монтажниците.

Той показва с ръка как храната би попаднала при човека, затворен в замъка. Вдигна се розов прах и младият човек се дръпна, пазейки чантата и костюма си.

— Как се казва? — запитва Грикуров.

— Вие не знаете ли?

— Знаем фамилията му. Волски. Така ли е?

— Да. Волски. Гриша Волски. Никога не съм знаел бащиното му име.

— Григори Вениаминович — подсказва младият човек. — Той е собственик на градинския парцел. Там обаче би могъл да се окаже и някой друг?...

— Не — усмихна се Кушак. — Това е точно той. Кога го откриха?

— В шест часа сутринта неговият съсед се обади по телефона в Москва. От пощенската станция.

— В шест и четиридесет — подсказва младият човек.

— Съседът станал рано, защото щял да ходи за риба. И внезапно видял, че сред крайния участък се издига розов термитник. Термитник, висок пет метра.

— Съседът ли е казал за термитника?

— Да, той е инженер. Работил е в Гвинея и е виждал термитници — обясни Грикуров. — А на мен не ми се е случвало.

— Аз също не съм виждал термитници — каза Кушак.

— А чак след това моите момчета го нарекоха замък.

— Е, и какво още казал съседът?

— Дочул чукане отвътре. А изход от термитника не се виждал. Той видял Волски предната вечер. Издигал на парцела си някаква ограда.

— Ами, разбира се — каза Кушак.

— Съседът му направо се е шашнал — каза бригадирът. — Представяте ли си — отива на риба, а вижда, че у съседа му за една нощ е израснало това съоръжение.

— Той нямаше да телефонира, ако не е било чукането — каза Грикуров. — Когато пристигнала първата група — патрулната кола по шосето, те не могли да разберат нищо. По-нататък всичко се развивало в геометрична прогресия.

Грикуров посочи към струпалите се около селището коли.

— Да извикам ли съседа? — запита той.

— Гражданинът Нестеренко замина за Москва — уточни младият човек. — В мене са целите му показания. — Младият човек тупна с чистата си длан по издутата чанта.

— Не е необходимо да го викате — каза Кушак.

Той се приближи до розовата грамада на замъка и почука с пръст по стената. Розовата маса едва-едва се огъваше и ако се вгледаш внимателно, би могъл да забележиш, че е осеяна със ситни пори.

— Бързо ме открихте — каза Кушак.

Розовите работници стояха опрени на бургиите си и разглеждаха Кушак. В стената пред тях имаше дълбока яма с разлети краища. Долният ѝ край беше се подгънал така, сякаш замъкът се е помъчил да запълни нанесената му с бургиите рана. Под краката скърцаше розов чакъл. На едно място от него се подаваше върхът на розова пирамидка.

— Пред очите ни израсна — каза един от работниците, когато долови погледа на Кушак.

— Ясно — каза той.

От вътрешността като от бъчва се разнесе глух удар. След това цяла серия къси почуквания.

— Дано не се задуши — каза Грикуров.

Въртолетът направи последен кръг над замъка и кацна до него. Отивайки към колата, Кушак чу как дотичалият до Грикуров пилот казва:

— Там има дупка. На самия връх.

— Вие чухте ли? — подхвърли Грикуров след Кушак.

— Така си и мислех — отвърна той. — Той има тенденция да расте по вертикала.

Кушак взе от задната седалка на „Волгата“ куфара си. Настроението му не беше се подобрило. Разбира се, не беше се случило нищо страшно, но би могло да се случи. И затова е виновен само той. Кушак отвори куфара. Ампулите бяха на мястото си.

— Ще ви бъдат ли необходими сондъорите? — запита, приближавайки се, Грикуров.

— Не, ще се справя и сам.

Заедно с Грикуров към колата се приближи и един от химиците, разположили се в палатката.

— Необходим ли ви е анализ?

— Благодаря, аз си представях приблизително състава на материала.

— В него няма нищо особено — каза химикът, прибирайки листчето, което държеше в джоба си.

— Тогава ще пусна сондъорите да обядват — каза Грикуров.

— Разбира се. Вие сигурно също сте гладни?

— Нищо — каза Грикуров. — Аз вече започнах да дебелея. Срам ме е.

Той потупа с ръка солидния си корем. Сега, когато се появи човек, който знаеше какво трябва да се прави, Грикуров веднага се подмлади и сякаш отхвърли от гърба си десетина години. Личеше си, че е преизпълнен с благодарна благосклонност към Кушак.

Кушак знаеше Гриша Волски още от училище. От трети клас. Волски събираше марки и монети. Той беше най-малкият по възраст в класа. Със светлорусата си коса приличаше на ангелче. Майката на Гриша държеше много на неговите прекрасни къдри и поради това косите му винаги бяха по-дълги от тези на останалите. Той носи и по до късно от всички къси панталонки и гети. През войната подобно облекло изглеждаше странно и момичетата дразнеха Гриша. Той се изчервяваше и усмихваше смутено. Чак по-късно, когато се сприятели с Кушак, той веднаж каза:

— Мама много искала момиче, а на татко му било все едно.

Гриша беше тих, учеше се не много добре, но в класа бяха свикнали с него и не го закачаха особено. Още повече, че Гриша винаги си намираше приятел и покровител сред най-силните момчета.

Ако на Гриша му трябваше някоя марка или някаква друга вещ, не жалеше време и усилия, за да я получи. Печелеше с настойчивост и търпение, съвсем неприсъщи на възрастта му, изпращаше собственика на необходимата му вещ до в къщи, даваше му да приписва на контролните и го гощаваше с майчините си сандвичи. Ядеше малко, защото по време на войната сандвичите бяха ценно средство за размяна. От седми клас Кушак се смяташе за приятел на Гриша. Волски умееше в подходящ момент да каже, че Кушак е много добро момче, голям спортист, толкова талантлив и добър. Кушак не ценеше вещите и Волски винаги получаваше от него по нещичко. А Кушак свикна с атмосферата на искрено възхищение, с която го обкръжаваше Гриша. В десети клас Кушак се срещаше с едно момиче, а Гриша беше негов оръженосец. Той пренасяше бележките, редеше се на опашки за билети в кината и ходеше с нея на кино, ако в това време се оказваше, че Кушак има тренировка или кръжок в зоологическата градина. Веднаж момичето каза, че няма да се среща повече с Кушак и е направила избора си в полза на Волски. Нека Волски да е нисък и да не е толкова на челно място в училище, но по своите човешки качества той надминава Кушак. Кушак беше склонен да се примири със загубата, тъй като се готвеше за състезания, но някой в класа се пошегува, че Волски е изпросил момичето от Кушак срещу един сандвич — всички помнеха сандвичите през военните години. Кушак се обиди на Волски и всички мислеха, че ще го набие, но той не го пипна. Волски го гледаше стеснително, открито се разкайваше и, както сам си призна след петнадесет години, е бил готов да се откаже от момичето в полза на Кушак. „По-скоро би я сменил изгодно срещу нещо“ — не много любезно отвърна на това Кушак.

Кушак се върна към розовия замък и като клекна пред отворения куфар, започна да сглобява един пулверизатор. Грикуров стоеше до него, мълчеше и си мислеше дали ще успее да се върне в къщи около седем и половина, когато започваше футболният мач. Преди половин час подобни мисли още не му хрумваха, защото замъкът му изглеждаше зловеща и непреодолима загадка.

— Добре е, че Волски е вътре — промърмори Кушак, без да вдига глава.

— Защо? — изненада се Грикуров.

— Някоя умна глава би стигнала до мисълта да хвърли вътре бомба или да сложи взрив. Колонията би се разпръснала на парчета и да се прихване. Щяха да съществуват десет замъка вместо този.

Кушак махна с ръка към покарващата пирамида.

— Колония? — запита Грикуров. Беше намерил отнякъде една бяла панама и в сянката ѝ лицето му изглеждаше съвсем черно, само бялото на очите му синееше и сякаш фосфорисцираше.

— Да, колония — Кушак кимна по посока на палатката на химиците. — Те сигурно са ви казали?

— Казаха ми, но аз в началото не повярвах. А вие какво се готвите да правите?

— Това е активна култура от бактерии, която ще ги убие. Чума.

— А не е ли опасно?

— Това е чума само за тях. Нито хората, нито растенията са заплашени от нещо.

Те се срещнаха след петнадесет години на един паркинг за таксите. По това време Кушак се беше прехвърлил в Ленинград и отскачаше до Москва само от време на време. Вероятно поради това не му се беше случвало да се среща с училищни другари и Кушак се зарадва на срещата с Волски. Волски не беше загубил приликата си с ангел, макар златните му къдри да бяха пооредели, а тялото му равномерно обрасло с тлъстинка. При един тридесет и пет годишен мъж приликата с ангел не очарова толкова много, колкото при едно дете. Волски беше облечен в евтин, но внимателно изгладен костюм. Връзката му също не беше скъпа, но скромна и солидна. Беше станал строител, изкачил се сравнително високо по служебната стълба. Интересуваше се много от живота на Кушак. Разпитваше го и повтаряше със съжаление:

— Само младши научен? Как може, Коленка? И още не си защитил дисертация? Как може, мили? Такива надежди даваше! — В гласа на Волски се долавяха бащински интонации.

Вероятно по същия начин е реагирал на разказа на блудния син неговият преуспяващ и послушен брат, докато в кухнята дерели телето.

— А събираш ли още марки? Не? А аз събирам, времето ми е малко, но не се отказвам от предишните навици. Необходимо е понякога да се отпускаш, нали? Имам осем медала за участие в изложби. Случайно не си ли виждал последния брой на „Замлер



експрес“? Това е филателно списание. Солидно издание. Там пише за мене. А нещичко от старата колекция не ти ли е останало? Подари ли я на някого? Ти имаше някои интересни неща, аз много съжалявах, че не смених с тебе някоя марка на времето. Помниш ли, държеше ги в шкафа, в най-долното чекмедже. Там ли си стоят? Не може да бъде!

Волски замъкна Кушак у себе си.

— Ти идваш рядко в Москва. Искаш да не се видим още десет години? Щом не искаш, да вървим. Имам апартамент. Две стаи. А мама остана в старата квартира. Не е далеч, един час ще изгубиш, не повече. Дори не си мечтай да се измъкнеш.

Оказа се, че Волски има една бутилка сухо вино, запазено за гости. Той разказа подробно как, бидейки член на управлението на кооперацията, е намирал полски кухни и дъбов паркет. Кушак съжаляваше, че напразно е загубил вечерта си, разглеждаше марките, които толкова се бяха разплодили, че заемаха цял заключван внимателно шкаф. Волски си записа телефона и адреса на Кушак, каза, че ще дойде да го навести и заедно с това да вземе и марките, които му бяха останали.

— Ако, разбира се, Коля, на теб не ти трябва вече. За новостите, разбира се, ще ти платя, но в теб са останали главно дреболии.

Кушак му каза, че заради марките не си заслужава да идва в Ленинград, те са у родителите му, в тяхната московска квартира. Истината е обаче, че той е обещал да ги подари на племенника си.

— На колко години е племенникът ти?

— На десет.

— Ти си се побъркал, та той нищо не разбира! Аз ще му подбера от тези, които ми се дублират, и така няма да го обидим.

Оказа се, че Волски не е женен. Те си припомниха за училище и за момичето, което Волски беше пленил със своята преданост.

— Щях да ти я върна, само да беше поискал, и щях да ти я върна — каза тогава Волски.

— Или би я сменил изгодно — грубо се пошегува Кушак, но Волски, както винаги, не се обиди, или по-скоро не си позволи да се обиди.

— Защо по този начин, Коленка? — каза Волски. — Та ти знаеш как съм се отнасял към теб винаги.

В стаята на Волски стояха и лежаха много излишни вещи. Както и преди. Но ако през ученическите години вещите бяха евтини — оловни войници, автомобилчета, железца — сега тяхното място беше заето от порцеланови статуетки, часовници, лоши картини от края на миналия век и икони в щамповани посребрени обковки. Кушак си представи как Волски изпраща до домовете им разни пенсионерки и нечий наследници.

След като се раздели с Волски, Кушак реши малодушно да не се обажда сутринта на телефона — откъде-накъде е длъжен да му дава марките си? И без това се готвеше вечерта да се върне в Ленинград. Волски обаче се оказа по-хитър. Пристигна, без да се обади по телефона, и в седем часа сутринта разбуди Кушак.

— Отскочих за минутка, преди да отида на работа.

Беше с празна износена чанта, дълго разказва как го ценят в министерството, където той има отношение към внедряването на нова техника, разказа, че е получил парцел и се готви да си строи дача. По време на разговора започна да бърка в шкафа, тъй като помнеше къде трябва да са марките, сложи и двата албума в чантата си, обеща, че ако е необходимо нещо в Москва, ще помогне, отмъкна на прощаване пастирката — любимата статуетка на покойната баба. Той се движеше бързо из стаята, малък и красив, шегуваше се и се смееше, махаше с ръчички, пипаше книгите по рафтовете и ги изваждаше, за да види дали зад тях на втория ред не са скрити други, по-ценни книги, наричаше го Колка, Коленце, Колчо, а след това Кушак цял ден се ядосва на себе си, защото съжаляваше и за марките, и за порцелановата пастирка — срам го беше, че не е отказал на Волски.

Мислейки за Волски, Кушак отчупваше върховете на ампулите и изливаше съдържанието им в контейнера на пулверизатора. След това се изправи и тръгна към стената на замъка. През последния час замъкът беше поизрасъл и понаедрял. Чукането отвътре се дочуваше все по-рядко и по-слабо. Зад гърба на Кушак се беше събрала тълпа. В нея имаше и дачници, и спасители, и санитарии, и пожарникари по анцузи и брезентови панталони, и милиционери. Грикуров не се противопостави. Самият той се чувствуваше като зрител. Всички очакваха чудо от високия, започнал да оплешивява човек с голям пистолет в ръката. Кушак знаеше, че няма да се случи нищо подобно. Безпокоеше го дали разтворът е запазил вирулентността си. Досега

никога не му се беше случвало да се сблъска с такива мащаби. Кушак натисна спусъка. Микроскопичните капчици се устремиха към стената като конус. Кушак бавно обикаляше около замъка, а тълпата мълчаливо вървеше след него...

Волски не изчезна. На два пъти се появи в Ленинград и всеки път успяваше да намери Кушак, донесе му подарък каишка за часовник и раздърпана книжка — ръководство по подвързия.

— Помня, че ти се увличаше от това — обясни той, — мъча се да не забравям за приятелите си. Наложил ми се да дам много за нея. Рядко нещо. Но, взимай, взимай.

— Никога не съм се увличал — отвърна Кушак. — И не вярвам някога да се увлека.

Въпреки това Волски не се съгласи да си вземе книжката обратно.

Наложил се каишката също да бъде приета.

— Разбира се, че си имаш. Странно би било противното. Ще я подариш на някого. Донесоха ми я от Тбилиси. Три парчета.

Кушак разбирал, че подаръците на Волски не са безкористни. Щеше да му се наложи да плаща за тях. Така и стана. Волски и двата пъти си замина за Москва, натоварен с трофеи, и с всеки път неговата искрена любов към Кушак укрепваше. Веднаж Кушак му даде решително сражение заради един часовник с формата на луковица, купен от самия него в оказионния магазин. Той все се готвеше да го поправи, но не му оставаше време. Решително отказа да се раздели с часовника. Този бой беше като битката при Ватерло и в него Кушак играеше тъжната роля на Наполеон. Жена му се държа като маршал Груши. Забави се в службата си и без нейната подкрепа Кушак претърпя съкрушително поражение.

Следващия път Кушак заяви на телефониралия Волски, че бърза за работа и не може да се види с него. Волски се разстрои много и пристигна в лабораторията. По някакъв начин той беше успял да измами портиера и се появи на прага на празната лаборатория като дявола, дошъл да търси разплата за услугите, направени с нечиста сила.

Волски беше още повече наедриял в талията, но беше оживен както и преди и Кушак тревожно огледа лабораторията, борейки се с

желанието си да заключи чекмеджетата, за да не може гостът да измъкне нещо от тях.

— А защо е празно? — запита Волски. — Къде е народът?

— Библиотечен ден — каза Кушак. — И освен това хората трябва да се наспят. Цели три денонощия не сме излизали оттук.

Върху дългата маса, разделяща лабораторията на две, се издигаха кубчета и пирамидки с розов цвят.

— А това какво е? Не е ли тайна? — запита Волски.

— Това е нещо, което ще те остави без работа — каза Кушак, взимайки от ръцете на Волски розовото кубче. То беше леко и топло на пипане. — Ще ти се наложи да се преквалифицираш.

— Аз винаги се уча, Коленце — каза с укор Волски. — Ако не се учиш постоянно в нашето време, ще се окажеш на опашката на събитията. А какво общо има с това строителството? Та ти се занимаваше с някакви безгръбначни.

Кушак беше в отлично настроение. Искаше му се да сподели с някого радостта си, разбираема засега само за него и за още шест сътрудници от лабораторията.

— Това е строителен материал на бъдещето — каза Кушак. — Лек е като пемза, водонепроницаем е и е по-здрав от бетон.

Волски се въртеше около масата като котарак около голямо парче месо, пипаше с пръстчетата си розовите кубчета, гладеше ги и няколко пъти отваря уста и отново я затваря, а на Кушак му се струваше, че все се готви да каже: „Дай ми от тях.“

Пулверизаторът изсъска и замлъкна. Беше свършил разтворът.

— Това е — каза Кушак. — Ако не се случи нищо, след половин час ще може да се реже. Няма да расте повече.

— Това ли е всичко? — запита младият човек и с упрек погледна към Грикуров.

Грикуров не се обиди, а се усмихна. Борбата със замъка завършваше прозаично.

Той каза:

— Тогава да идем да хапнем. Донесоха яденето. Междувременно ще ни поразкажете някои работи.

Отидоха в палатката на химиците. Върху масата, очистена от приборите, стоеше канче със супа, обкръжено от различни съдинки и лъжици, дадени в заем от дачниците. Кушак усети, че е огладнял.

Супата беше изстинала, но в тази горещина това беше дори приятно. Някой от химиците съжали, че не са донесли бира.

— Вероятно Волски е изгладнял — каза Грикуров.

— Нещастен човек — каза химикът.

— Как да ви кажа... — подхвърли Кушак.

— Ами разкажете — помоли Грикуров. — Какво се е объркало при вас.

— Всичко си е наред, дори прекалено — рече Кушак. — Ако ми разрешите, ще започна от самото начало.

— Разбира се — съгласи се Грикуров. — Но първо хапнете.

— Едното не пречи на другото. Идеята се зароди от неудовлетвореността как ние, хората, строим своите къщи. Нали, преди да си построи дом, човек си приготвя строителни материали — вади камъни от каменоломните, доставя си цимент, пече тухли, дъла греди. Всичко това трябва да се достави на строителната площадка и сградата да се издигне от доставените материали и така нататък... А защо да не се възползуваме от услугите на някои наши съседи на планетата? Някои неща ние използваме. Например копринената буба изприда за нас копринени нишки — нашите обувки са от кожа на животни. С всяка година все повече се учим от заобикалящия ни животински свят, все повече заимствуваме от него.

Въртолетът бръмчеше в полето, увеличаваше оборотите на витлото си. След това сякаш без желание се откъсна от земята и увисна ниско, борейки се със земното притегляне. После изведнъж набра височина и се скри зад гората. Въртолетът приличаше на тумбест търтей.

— В началото се спряхме на коралите — продължи Кушак, жестикулирайки с парчето хляб. — Кораловите рифове се издигат на хиляди километри. Милиони поколения коралови полипи, умирайки, вграждат скелетите си в общия дом. Но коралите живеят във водата, строят рифовете си в продължение на хиляди години и освен това се нуждаят от органична храна. Ние успяхме да намерим сред мадрепоровите корали такива видове, които могат да усвояват неорганична храна, успяхме дори да ускорим процесите на размножаване на мадрепорите, но при опитите да ги измъкнем от водата претърпяхме неуспех. Вярно е, че не прекратихме опитите с тях, защото бързорастящите коралови рифове могат да бъдат

използвани от морските строители. Но в края на краищата постигнахме успех не с коралите, а с мутанти на фораминиферите, раковинни амеби. Коралите бяха твърде сложни същества, за да могат да се изменят техните навици основно само за няколко години...

— Ако този материал се разгледа под микроскоп — обясни Кушак на Волски, — се вижда, че той се състои от черупки на амеби.

— Амебите нямат черупки — поправи го Волски.

— Това са раковинни амеби, близки до фораминиферите — обясни му Кушак.

— Кажете направо така — Волски каза това по такъв начин, сякаш цял живот се е занимавал с фораминифери.

— Това са именно онези най-прости същества, от останките на които са изградени варовиците на Крим и Уст Урт. Ние ги научихме да живеят на въздух и да се размножават със завидна бързина. Ето това кубче, което държиш в ръце, вчера израсна за петнадесет минути. Представяш ли си какво значи това?

— Представям си — отвърна Волски.

Засега той още нищо не си представяше. Само му се искаше да получи това кубче.

— Скоро ще преминем към полеви изпитания — продължи Кушак. — И много е възможно да се сблъскаме с тебе, та това в известен смисъл е нова строителна техника.

— Разбира се — каза Волски. — И аз ще ви окажа всестранно съдействие.

— Благодаря. Ние предлагаме да се прави метално скеле и в него да се поставя посевка от амеби. — Кушак показва към рафтовете, върху които блестяха редиците от епруветки, пълни с розово вещество. — Веднага щом амебите изпълнят пространството между скелето, те ще бъдат убивани и сградата е готова. Разбира се, това не е така просто, както ти го разправям...

Волски се приближи до един от рафтовете и взе една от епруветките.

— А те какво ядат?

— Това е най-главното. Извличат азот от въздуха. А материал за раковините си взимат направо от почвата, като в същото време строят основите на сградата.

— А тя няма ли да се сгромоляса в ямата?

— Не, „раковините“ са порест материал и той запълва всички земни пори. А теглото на сградата е нищожно. Сравнително нищожно.

— Сега всичко е ясно — каза Волски. — Значи така, ти ми даваш образци от материала и аз ги отнасям веднага в Москва. Та това е докторска дисертация. И не само една. Ще стигне и за тебе, и за твоите хора, и за мене. Нали, Коленце?

В очите на Волски горяха светлите огънчета на човек, който ненапразно е жертвувал всичко в името на дружбата. Съдбата му се отплащаше за сторената жертва. Той разбираше това.

— И ще те помоля, Коле, да ме разбереш правилно и без да ти дам сигнал, да не се свързваш с никого от министерството. Сам ще организирам всичко. Утре ще ме приеме министърът. Той ме познава. Какво щастие е, че си се обърнал към мене!

Когато Кушак се опита по някакъв начин да намали ентусиазма на Волски, той въобще не го изслуша. Правеше изгодна размяна. Тъпчеше в чантата си късчета от розовата „раковина“ и Кушак и този път се предаде. В края на краищата и без това трябваше да се включат строители, а енергичният Волски по-добре от другите ще съумее да преодолее ведомствените бариери. А парчетата от материала бяха мъртви и не представляваха никаква опасност за околните.

След това Волски започна да настоява, че трябва да получи епруветка с жива култура. В това отношение Кушак остана твърд като скала. Те спориха около половин час и в края на краищата Волски си отиде с празни ръце, а Кушак остана в лабораторията малко зашеметен, но доволен, че е устоял пред натиска на „ангела“.

А когато на другия ден лаборантката каза, че не достига една от епруветките, Кушак не свърза изчезването ѝ с посещението на Волски. Той си представяше как Волски обикаля из кабинетите на министерството и поставя върху бюрата розовите кубчета. Чакаше телефонно обаждане от Москва. На третия ден му се обади. Помолиха го веднага да отлети за Москва. Но не в Министерството по строителството, а в курортното селце край Москва. Там расте неговият „корал“. И с него никой не може да направи нищо. Достатъчно е от него да се отреже парче и мястото веднага зараства. Подкопаването също не дава резултати. Но най-тъжното е, че вътре в „корала“ има човек. Засега никой не може да го извади оттам...

— Той е измъкнал една от епруветките — каза Кушак, ставайки от масата. — Добре, но да беше я занесъл в министерството, а той решил да извлече от нея лична полза. Поискало му се да си направи безплатно вила.

— Мисля си — каза Грикуров, — че ако отцепим пласта от материал, под него ще открием самоделно скеле. Той просто не е оценил възможностите на вашите амеби.

В очакване сондъорите да пробият отвор в стената на замъка те седнаха под рядката сянка на ябълките. Косите лъчи на слънцето пробиваха през розовия прах.

— Той така бързаше да се измъкне от лабораторията — завърши Кушак, — преди аз да съм забелязал изчезването на епруветката, че не е успял да измъкне и епруветка с бактерии, убиващи фораминиферите. Има късмет, че колонията има тенденция да се развива по вертикала — амебите са му оставили в средата жизнено пространство.

— Точно така — допълни химикът. — Той е изсипал културата между своето скеле и останал да чака, докато къщата израсне. И не успял да се измъкне навън.

— Ще го съдят — рече убедено младият човек.

Кушак се усмихна.

— Аз трябва да бъда съден. Аз го възпитах. Нито веднъж не ми стигнаха сили да го пратя по дяволите. И той взимаше.

— Не сте само вие такъв — каза Грикуров.

— А от друга страна — забеляза Кушак, — обективно казано, той стана полезен. Организира опит в промишлен мащаб.

— Не — каза младият човек. — Той трябва да бъде съден. Или да бъде заставен да заплати загубите. — Младият човек показва към дачниците, пренасящи дюшеците и съдовете в къщите си.

— Той е тук! — извика бригадирът на сондъорите. — Жив е!

— Да вървим — рече Кушак, ставайки. Той не се съмняваше в способностите на „ангела“. — След година-две всички ще живеем в къщи, построени по „метода на Волски“.

— Тогава аз ще напиша във вестниците — каза Грикуров. — Това ще бъде фейлетонът на века.

Волски беше извлечен от люка. Беше без сили и краката му не го държаха. Той видя Кушак, но погледът му не се задържа върху училищния му приятел. Прошепна едвам:



— Вода...

Шепотът му се стори на Кушак малко театрален. Но веднага си помисли, че е несправедлив. Волски наистина беше прекарал доста неща. Не му е било лесно в розовата камера, чиито стени все повече и повече се приближават...

След като изпи водата, Волски разреши на санитарите да го отведаат подръка до линейката на „Бърза помощ“. Отказа се от носилка. Мина съвсем близо до Кушак, най-накрая го позна, но не се смути.

— Как можа, Коленце? — каза той тихо.

— Какво? — изненада се Кушак.

— Как може недовършен материал да пуснеш в производство? — продължи Волски. — Само дето не загинах при изпитанията.

— Ти всичко ли си премислил, докато стоеше там? — запита Кушак.

— Да, Коля — отвърна Волски, гледайки го право в очите. — Аз премислих много неща.

Тежко висейки върху ръцете на санитарите. Волски стигна до линейката, наведе се и влезе вътре. И точно в този момент погледна навън, срещна очите на Кушак, който така и не беше мръднал от мястото си, и каза:

— И все пак нашият материал има голямо бъдеще.

Като изръмжа, линейката отнесе Волски. Розовият прах бавно падаше на земята. Триетажната бъчва се издигаше над околните дачи и обещавахе да стане дълготрайна забележителност по тези места. Химиците прибираха палатката си. Пожарникарите намъкваха брезентовите си комбинезони, търсеха си каските и заемаха местата си в пожарната кола.

Публікувано в сп. „Наука и техника“, бр.43-45/1976 г.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.